

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 19 Mehefin 2018

YN BRESENNOL: Cynghorydd Gwilym O Jones (Cadeirydd)
Cynghorydd Robert Llewelyn Jones (Is-gadeirydd)

Cynghorwyr John Griffith, K P Hughes, Vaughan Hughes,
Dafydd Roberts, Margaret Murley Roberts a Nicola Roberts.

Mr Keith Roberts – Yr Eglwys Gatholig

Aelodau Etholedig a wahoddwyd mewn perthynas ag Eitem 5

Cynghorwyr Lewis Davies, Richard Griffiths, Aled Morris Jones,
R O Jones.

YN BRESENNOL: Prif Weithredwr,
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaeth, Cymuned a Gwella
Gwasanaethau),
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd,
Rheolwr Gwasanaeth (Tai, Strategaeth Dai, Comisiynu a Pholisi)
(ar gyfer Eitem 4),
Rheolwr Adfywio (DL) (ar gyfer Eitem 5),
Rheolwr Sgriwtini (AD) (ar gyfer Eitem 6),
Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant (GMH) (ar gyfer Eitem 7),
Swyddog Sgriwtini (GR),
Swyddog Pwyllgorau (MEH).

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Glyn Haynes ac Alun Roberts

**HEFYD YN
BRESENNOL:** Mrs Rita Lyon – Prif Swyddog Gweithredol – (Cymunedau
Ymlaen Môn)

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd John Griffith fel aelod o'r Pwyllgor Sgriwtini yn dilyn ei rôl fel Deilydd Portffolio Cyllid.

Fe ddymunodd y Cadeirydd yn dda i'r Cynghorydd Robin Williams, cyn aelod o'r Pwyllgor, a oedd wedi cymryd drosodd y rôl Deilydd Portffolio Cyllid.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Dim.

3 COFNODION

Cadarnhawyd cofnodion y cyfarfodydd canlynol fel rhai cywir:-

- Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Ebrill, 2018.
- Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Mai, 2018.

4 CYMUNEDAU'N GYNTAF – ADRODDIAD BLYNYDDOL

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Tai mewn perthynas â gweithgareddau a pherfformiad Cymunedau'n Gyntaf yn ystod 2017/18 a chynlluniau amlinellol ar gyfer 2018/19.

Adroddodd y Rheolwr Gwasanaeth (Tai, Strategaeth, Comisiynu a Pholisi) bod yr Adroddiad Blynyddol yn amlygu'r cyllid y mae Cymunedau'n Gyntaf yn ei dderbyn gan yr Awdurdod a Llywodraeth Cymru. Un o'r prif raglenni a ariennir gan Lywodraeth Cymru yw'r Rhaglen Gwrth Diodi, Y rhaglen Cymunedau Gwaith a'r Rhaglen LIFT sydd â'r nod o wella rhagolygon pobl sy'n byw yn y cymunedau mwyaf difreintiedig ledled Cymru. Nododd, yn hanesyddol fod Cymunedau'n Gyntaf wedi gweithio mewn partneriaeth â'r Gwasanaethau Tai er mwyn datblygu eu rhaglenni. Sefydlwyd Cymunedau'n Gyntaf i ddechrau er mwyn darparu cymorth i'r wardiau mwyaf difreintiedig yn Ynys Môn ond yn dilyn cyhoeddiad yr Ysgrifennydd Cabinet Cymunedau a Phlant y byddai'r Rhaglen Cymunedau'n Gyntaf yn dod i ben ym Mawrth 2017, mae Cymunedau Ymlaen Môn bellach yn darparu cymorth a chyingor ar draws y rhan fwyaf o wardiau ar draws yr Ynys. Dywedodd Mrs Rita Lyon – Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) fod Cymunedau'n Gyntaf bellach wedi ei ail frandio yn Cymunedau Ymlaen Môn. Nododd fod Cymunedau Ymlaen Môn wedi sicrhau cyllid gan WEFO (Swyddfa Cyllid Ewrop Cymru) er mwyn darparu 'Rhaglen Gymorth Mewn Gwaith' sy'n targedu pobl sydd mewn cyflogaeth ond sy'n cael eu tangyflogi h.y. pobl mewn cyflogaeth rhan-amser neu'r rhai hynny sy'n ceisio gwella eu cyflogaeth. Mae Cymunedau Ymlaen Môn yn agor swyddfa newydd ym Mhorthaethwy y mis hwn er mwyn rhoi cymorth a gwasanaethau i ardal Seiriol. Dymunodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) ddiwygio'r adroddiad a oedd gerbron y Pwyllgor a oedd yn darllen 'Rhaglen Cymunedau ar gyfer Gwaith' – 72 o bobl wedi ymgysylltu â'r prosiect ac 18 o bobl wedi eu cael i mewn i gyflogaeth.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a codwyd y materion canlynol:-

- Gofynnwyd am eglurhad ar gyflawniad y rhaglen LIFT a gynigwyd gan Cymunedau'n Gyntaf. Ymatebodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) mai prosiect peilot am gyfnod o 3 blynedd gan Lywodraeth Cymru oedd LIFT. Roedd Ynys Môn yn un o naw ardal Clwstwr Cymunedau'n Gyntaf a gafodd ei hadnabod er mwyn targedu pobl sydd allan o waith am gyfnod dros dro; pobl sydd wedi treulio mwy na chwe mis allan o waith neu hyfforddiant; pobl sy'n wynebu'r rhwystrau mwyaf er mwyn gallu cael eu cyflogi h.y. rhieni sengl ifanc, oedolion ag ond ychydig neu ddim cymwysterau ffurfiol, pobl â record cyflogaeth wael ac unigolion ag anableddau. Mae'r rhaglen LIFT ar Ynys Môn wedi gweithio gyda 402 o unigolion ac wedi cael 144 o bobl yn ôl i waith dros

gyfnod y cynllun a ddaeth i ben ym Mawrth 2018. Nododd fod y cynllun bellach wedi'i ddisodli gan y cynllun Cymunedau am Waith + a ariennir drwy WEFO. Gofynnwyd am gadarnhad pellach am faint o bobl sy'n aros mewn cyflogaeth ac a oedd Cymunedau Ymlaen Môn yn gallu monitro a chefnogi'r unigolion hyn. Ymatebodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) bod y gwaith o fonitro pobl sydd wedi dychwelyd i'r gwaith drwy Cymunedau Ymlaen Môn yn cael ei wneud bob chwe mis a bydd unigolion sy'n disgyn allan o'r cynllun yn cael eu dychwelyd ar gyfer cymorth gan Cymunedau Ymlaen Môn. Nododd fod y bobl hyn wedi bod allan o waith am gyfnod hir ac y gall fod yn anodd addasu yn ôl i'r amgylchedd gwaith.

- O ganlyniad i Gymunedau Ymlaen Môn yn ehangu i gymunedau eraill yn Ynys Môn, awgrymwyd y dylai'r data ar bobl o fewn wardiau penodol ac ardaloedd sydd wedi manteisio ar y cyfleusterau a gynigir gan Gymunedau Ymlaen Môn gael ei gynnwys yn Adroddiad Blynyddol 2018/19. Holwyd a fyddai modd i Gymunedau Ymlaen Môn gynnig cymorthfeydd symudol mewn ardaloedd gwledig. Ymatebodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) ei fod yn rhywbeth sy'n cael ei ystyried ond mai dim ond ers mis Ebrill y mae'r sefydliad wedi gallu fforddio adnoddau ar draws y wardiau ar yr Ynys ac y bydd yn cymryd amser i drefnu cyfleuster o'r fath megis cymorthfeydd symudol.
- Cyfeiriodd yr Aelodau at Cymunedau Ymlaen Môn yn dychwelyd i Amlwch er mwyn darparu gwasanaethau, hyfforddiant a chefnogaeth er mwyn cael pobl yn ôl i'r amgylchedd gwaith. Gwnaed sylwadau fod cymuned leol Amlwch i weld yn anymwybodol o Gymunedau Ymlaen Môn a'r gwasanaethau y maent yn eu cynnig. Dywedodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) fod Amlwch yn un o lwyddiannau Cymunedau'n Gyntaf Môn sydd â pherthynas waith dda gyda'r Ganolfan Byd Gwaith a Hyfforddiant Parys. Dywedodd y byddai'n rhoi ystadegau i aelodau lleol Amlwch o ran nifer y cyrsiau hyfforddiant a fynychwyd gan y trigolion.
- Holwyd a oedd gan Cymunedau Ymlaen Môn gyllid digonol er mwyn eu galluogi nhw i ddarparu gwasanaethau ar draws ar yr Ynys. Ymatebodd y Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) fod rhagolwg y gyllideb ar gyfer 2018/19 yn £1.1m y mae cyllid Llywodraeth Cymru yn ei roi drwy'r Awdurdod Lleol. Dywedodd, fel Prif Swyddog Gweithredol Cymunedau'n Gyntaf Môn ei bod yn hyderus bod y cyllid wedi'i ddiogelu tan 2021 er mwyn galluogi'r sefydliad i wneud ei waith. Cyfeiriodd Aelodau at yr ansicrwydd mewn perthynas â Brexit a'r effeithiau posibl ar nawdd grant i sefydliadau fel Cymunedau Ymlaen Môn. Ymatebodd Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) fod yr ansicrwydd o ran nawdd grant yn dilyn Brexit yn rhywbeth y mae'r holl sefydliadau sy'n ddibynnol ar arian Ewrop yn ei wynebu.
- Mynegwyd pryderon am y siopau gwag yn nhrefi'r Ynys a Chaergybi yn benodol. Ymatebodd Prif Swyddog Gweithredol (Cymunedau Ymlaen Môn) fod gan Cymunedau'n Gyntaf yn 2012 fenter a oedd, gyda chymorth yr Awdurdod Lleol, yn galluogi pobl i agor busnes bach heb orfod talu rhent am gyfnod yng Nghaergybi. Nododd ar hyn o bryd mai 8% o siopau Caergybi sy'n wag.
- Codwyd cwestiynau o ran y risg y mae'r Awdurdod yn ei gymryd er mwyn gweithio mewn partneriaeth â Chymunedau Ymlaen Môn er mwyn darparu Cymunedau am Waith + , Cymunedau dros Waith a'r Cyllid Etifeddiaeth. Nododd fod y sefydliad dros y blynyddoedd wedi gallu perfformio ac wedi gallu rhoi gwasanaethau i bobl ar y cyd ag amcan Cynllun y Cyngor i gefnogi trigolion i gyflawni eu llawn botensial a gwella ansawdd eu bywydau a'u llesiant.

Holodd y Cadeirydd a oedd y Pwyllgor yn dymuno parhau i dderbyn yr Adroddiad Blynyddol ar ôl i Lywodraeth Cymru ddod â'r rhaglen Cymunedau'n Gyntaf i ben. Roedd y Pwyllgor yn cytuno y dylai Cymunedau Ymlaen Môn gyflwyno eu hadroddiad i'r Pwyllgor Sgrïwtini Partneriaeth ac Adfywio bob blwyddyn.

PENDERFYNWYD:-

- **Cydnabod perfformiad Cymunedau Ymlaen Môn yn ystod 2017/18 yn ystod y flwyddyn derfynol o ddarparu Cymunedau'n Gyntaf;**
- **Y bydd Cymunedau Ymlaen Môn yn parhau i adrodd i'r Pwyllgor Sgrïwtini Partneriaeth ac Adfywio bob blwyddyn.**

GWEITHRED: Fel y nodwyd uchod.

5 CYNLLUNIAU ADFYWIO AMLWCH A BIWMARES

(Gwahoddwyd Aelodau Lleol Wardiau Twrcelyn a Seiriol i'r Pwyllgor mewn perthynas â'r eitem hon).

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd mewn perthynas â'r uchod.

Adroddodd y Rheolwr Adfywio mai dyhead y Cyngor Sir yw gyrru adfywio cymunedol drwy ddatblygu cynlluniau tref a chymuned holistaidd ar gyfer prif aneddiadau'r Ynys. Nododd fod gan y pum tref gydnabyddedig yn Ynys Môn nodweddion gwahanol a bod hyn wedi effeithio ar lefel y buddsoddiad sector preifat ar gyfer adfywio ym mhob tref. Cafodd y nodweddion allweddol sy'n gallu effeithio ar fuddsoddiadau o'r fath eu hamlygu i'r Pwyllgor yn yr adroddiad. Nododd ymhellach fod y pum tref wedi elwa yn y gorfennol o fuddsoddiadau cyfalaf adfywio megis yr hyn a sicrhawyd gan y Cyngor gan Asiantaeth Datblygu Cymru a rhaglen 'Môn a Menai' Llywodraeth Cymru. Mae prif arian adfywio cyfalaf Llywodraeth Cymru wedi bod yn destun lefelau uwch o dargedu daearyddol dros y blynyddoedd diwethaf wrth i Llywodraeth Cymru yn gynyddol fod angen blaenoriaethu ei adnoddau prin ar nifer llai o aneddiadau strategol. Mae Caergybi a Llangefni yn ddiweddar wedi denu lefelau sylweddol o fuddsoddiadau cyfalaf drwy Lywodraeth Cymru, yr Undeb Ewropeaidd ac arian Loteri ond mae'n profi'n anoddach i'r Cyngor sicrhau cyllid tebyg ar gyfer prosiectau mewn trefi llai o ran maint a sy'n llai difreintiedig. Nododd y Swyddog fod y Pwyllgor Gwaith wedi cytuno yn ddiweddar y dylai Swyddogion lobio i sicrhau bod arian adnewyddu ar gael i drefi llai ac ardaloedd gwledig. Mae rhaglenni cyllido gwledig y DU yn parhau i ddarparu sgôp ar gyfer buddsoddiad mewn aneddiadau llai ond mae'r cyllidebau hyn fel arfer yn fwy cyfyngedig e.e. LEADER, Y Gronfa Ddatblygu Cymunedau Gwledig (RCDF) a Chynllun Isadeiledd Amwynder Twristiaeth (TAIS). Cafodd tabl yn rhestru rhai o'r prosiectau/materion allweddol sydd ar y gweill neu o dan ystyriaeth eu rhestru yn yr adroddiad a oedd gerbron y Pwyllgor.

- Cwestiynau a godwyd gan yr Aelodau Etholedig Lleol, Ward Twrcelyn:-

Holwyd pam nad yw ardal Amlwch yn cael ei blaenoriaethu ar gyfer prosiectau adfywio fel y mae Trefi tebyg ar yr Ynys sydd â phoblogaeth debyg. Cyfeiriodd

yr Aelodau yn benodol at safle Rhosgoch, tir ger Maes Mona, Canolfan Hamdden Amlwch, Harbwr Amlwch (defnydd posibl o gronfa pysgodfeydd yr UE ar gyfer gwelliannau i gyfleusterau'r harbwr), Adeiladau Gwag h.y. safle Octel a chyfleusterau sy'n berchen i'r Cyngor (Porth Amlwch) sydd wir angen buddsoddiad er mwyn galluogi tref Amlwch i ddenu cyfleoedd cyflogaeth a thwristiaeth i'r ardal. Mynegwyd pryderon nad oes cyllid wedi'i ddarganfod tuag at brosiectau adfywio yn ardal Amlwch a'r pentrefi cyfagos. Dywedodd yr Aelodau Lleol nad oedd unrhyw amserlen wedi'i nodi ar gyfer buddsoddiadau cyfalaf yn Amlwch.

Ymatebodd y Rheolwr Adfywio, mewn perthynas â lefel y buddsoddiad yn ardal Amlwch, mai nod Cynllun Adfywio Ardal Amlwch yw darparu dogfen weledol sy'n adnabod gwelliannau y gellir eu cyflawni ar gyfer ardal Amlwch sy'n seiliedig ar ymgysylltu â chymunedau lleol am eu blaenoriaethau. Nododd, er bod gan Llangefni boblogaeth tebyg a ffigyrau tebyg o ran diweithdra a hawlwy'r budd-daliadau, bod Ward Tudur yn Llangefni wedi'i hadnabod fel ardal hynod ddifreintiedig ac yn gallu sicrhau arian ar gyfer prosiectau yn y Ward honno. Nododd ymhellach, er mwyn sicrhau cyllid gan yr UE, bod angen sicrhau cyllid cyfatebol er mwyn i ddatblygiadau allu cael eu gwireddu. Cyfeiriodd at rai o'r safleoedd a gafodd eu crybwyll gan yr aelodau lleol a oedd mewn perchnogaeth preifat e.e. safleoedd Rhosgoch ac Octel. Nododd bod modd i'r Awdurdod gefnogi a thrafod y posibilïadau ar gyfer cyflogaeth ar y safleoedd hyn.

Nododd yr Aelodau Lleol fod safle Rhosgoch wedi'i ddynodi yn Barth Menter a bod modd denu nawdd grant ar gyfer prosiectau posib ar safleoedd o'r fath. Mynegwyd hefyd fod angen i Dref Amlwch a phentrefi lleol allu manteisio ar brosiect Wylfa Newydd a chyfleoedd adfywio a allai godi o ganlyniad i ddatblygiad o'r fath.

Cyfeiriodd y Rheolwr Adfywio at Borth Amlwch a'r posibilrwydd o nawdd pysgodfeydd UE. Nododd fod cyllid yr UE wedi'i dargedu tuag at gychod pysgota ac nid cychod pleser fel sydd wedi'i awgrymu gan y gymuned leol. Cyfeiriodd at Ganolfan Hamdden Amlwch a nododd fod cynllun gwella yn cael ei ystyried ar gyfer gwelliannau i'r Ganolfan.

- Cwestiynau a godwyd gan Aelod Etholedig Lleol Ward Seiriol:-

Mynegodd y Cynghorydd Lewis Davies y bu diffyg buddsoddiad yn nhref Biwmares dros y blynyddoedd o gymharu â threfi mwy ar yr Ynys. Nododd fod gan y brif stryd ym Miwmares nifer o siopau gwag a bod isadeiledd y dref yn dirywio. Mae cyfran y cartrefi gwyliau yn y dref wedi cynyddu ac mae diffyg y tai rhent a thai cymdeithasol yn destun pryder. Nododd fod y Cyngor Tref yn cefnogi cael tai cymdeithasol ar safle'r ysgol gynradd leol ond fod y Pwyllgor Gwaith wedi penderfynu sefydlu cyfleuster Gofal Ychwanegol ar y safle. Mynegodd hefyd mai tref Biwmares sydd wedi gweld y mwyaf o wasanaethau sydd ar gael i drigolion yn cael eu trosglwyddo i wirfoddolwyr, gwirfoddolwyr sy'n gyfyngedig o ran niferoedd. Cyfeiriodd y Cynghorydd Davies at y tirlithriad ar ffordd yr A545 rhwng Porthaethwy a Biwmares a olygodd bod yn rhaid i drigolion ac ymwelwyr deithio ar hyd ffyrdd bychan er mwyn cael mynediad i'r

dref. Ymatebodd y Rheolwr Adfywio drwy nodi bod cyllid gan Lywodraeth Cymru wedi'i sicrhau er mwyn cryfhau rhan o ffordd yr A545 i Fiwmares.

Nododd y Cynghorydd Davies ymhellach fod ganddo bryderon difrifol bod yr adroddiad yn nodi nad oes capasiti ac adnoddau staff ar gael ar hyn o bryd er mwyn datblygu cynlluniau adfywio yn yr ardal yn y dyfodol agos. Holodd beth oedd pwrpas yr adroddiad os nad oedd adnoddau na chapasiti ar gael i adfywio Tref Biwmares. Ymatebodd y Swyddog Adfywio bod gwaith yn cael ei wneud ar ogledd yr Ynys a rhagwelir y bydd yr adnoddau ar gael er mwyn ymgymryd â'r gwaith yn ardal Biwmares yn y man. Dywedodd y Swyddog hefyd y bydd y gwaith yn cael ei wneud i drafod potensial safle Lairds sy'n wag ar hyn o bryd.

Dywedodd y Swyddog Adfywio hefyd bod diweithdra a diffyg tai cymdeithasol yn broblem mewn cymunedau ac yn enwedig pan nad yw cyfran uchel o gartrefi gwyliau ar gael fel llety rhent i bobl ifanc lleol. Mynegodd, tra bo tai cymdeithasol a llety rhent yn fater i'r Gwasanaethau Tai, bod gwaith wedi'i wneud er mwyn ystyried y Clwb Cymunedol Lleol, sydd wedi bod yn wag ers nifer o flynyddoedd, fel safle posibl ar gyfer adeiladu tai cymdeithasol yn nhref Biwmares.

Dywedodd y Prif Weithredwr bod buddsoddiad wedi digwydd yn nhref Biwmares wrth i waith gael ei wneud ar y wal ger y môr, yr angorfeydd, y pier ac wrth i gyllid gael ei ddiogelu i wneud gwaith ar yr A545. Dywedodd ei fod yn cytuno bod angen datblygu'r hen safle Lairds ond, am nifer o wahanol resymau, na chafodd y safle ei gynnwys yn y Cynllun Datblygu Lleol.

Trafododd y Pwyllgor yr adroddiad ac ystyriwyd fod yr adroddiad wedi dod gerbron y Pwyllgor yn rhy fuan a bod angen cyflwyno adroddiad pellach i'r Pwyllgor ymhen chwe mis pan fydd cynlluniau yn eu lle er mwyn sicrhau bod modd gweithredu rhai o'r cynlluniau y cyfeirir atynt yn yr adroddiad.

PENDERFYNWYD:-

- **Y dylid paratoi cynllun adfywio ar gyfer ardal Amlwch;**
- **Nodi bodolaeth nifer o gynlluniau a gwahanol faterion sydd o dan ystyriaeth ar gyfer Amlwch a Biwmares;**
- **Y dylid cyflwyno adroddiad pellach i'r Pwyllgor hwn o fewn chwe mis pan fydd cynlluniau yn eu lle a fydd yn galluogi rhai o'r prosiectau sydd wedi'u nodi yn yr adroddiad i gael eu gweithredu.**

GWEITHRED: Fel y nodwyd uchod.

6 CRAFFU AR BARTNERIAETHAU

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Rheolwr Sgriwtini mewn perthynas â'r uchod.

Adroddodd y Rheolwr Sgriwtini fod gweithio mewn partneriaeth wedi dod yn rhan bwysig o arferion gwaith yr Awdurdod, sy'n rhoi gwytnwch ychwanegol i gapasiti'r Awdurdod i allu darparu gwasanaethau. Mae nifer o adroddiadau dros y blynyddoedd diwethaf wedi tynnu sylw at yr angen i wella a chryfhau trefniadau

sgriwtini partneriaeth o fewn gwasanaethau cyhoeddus. Dywedodd hefyd bod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn tynnu sylw ar yr angen i gryfhau'r gwaith o graffu partneriaethau a'i fod yn rhoi cynaliadwyedd hirdymor wrth wraidd y ffordd y mae gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu dylunio a'u darparu ac y rhoddir pwyslais hefyd ar gyrff cyhoeddus yn cydweithio mewn partneriaeth er mwyn sicrhau gwell canlyniadau rŵan ac yn y dyfodol. Dywedodd y Rheolwr Sgriwtini hefyd fod gan y Cyngor Sir brofiad helaeth o weithio mewn partneriaeth ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol. Gyda phwysau cynyddol ar gyllid cyhoeddus, mae gan y Cyngor ganllawiau clir yn eu lle er mwyn penderfynu pryd i sefydlu partneriaethau, pa wasanaeth(au) sy'n briodol a'r canlyniadau a ddisgwylir ohonynt ac ar gyfer rheolaeth gadarn o'r berthynas. Nododd fod y Pwyllgor Gwaith, yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Mawrth, 2016 wedi cymeradwyo Polisi Partneriaethau Corfforaethol fel sylfaen ar gyfer gwaith partneriaeth yr awdurdod a hefyd fel fframwaith ar gyfer arwain trefniadau monitro partneriaeth. Nododd ymhellach fod y Cyngor yn cadw cofrestr o'r holl bartneriaethau allweddol, a adolygir yn rheolaidd.

Cyfeiriodd y Rheolwr Sgriwtini at y Flaen Raglen Waith 2018/19 a nododd fod angen i'r gwaith o graffu partneriaethau gael ei wneud a'i reoli mewn ffordd sy'n canolbwyntio ar bartneriaethau strategol allweddol sy'n galluogi'r Cyngor i gyflawni ei amcanion a'i flaenoriaethau. Roedd rhestr o'r prif waith partneriaeth wedi'i chynnwys ym mharagraff 5.9 o'r adroddiad.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a chodwyd y materion canlynol:-

- Holwyd a oes sefydliadau pwysig nad ydynt wedi eu cynnwys yn y 'Gofrestr Partneriaethau'. Ymatebodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaeth, Cymuned a Gwella Gwasanaethau) ei bod hi'n bwysig peidio â dyblygu gwaith o ran y sefydliadau hyn. Nododd fod rhai adrannau eraill yn y Cyngor yn delio gyda ac yn cefnogi rhai sefydliadau e.e. Sefydliadau Addysgol a Gwasanaethau Cymdeithasol. Dywedodd hefyd y dylai'r 'Gofrestr Partneriaethau' gynnwys y prif bartneriaethau sy'n derbyn nawdd gan yr Awdurdod.
- Gofynnwyd am gadarnhad o ran faint o arian y bydd y sefydliadau hyn ei dderbyn gan yr awdurdod hwn. Ymatebodd y Rheolwr Sgriwtini, unwaith y bydd y Pwyllgor hwn wedi penderfynu ar y prif bartneriaethau i'w cynnwys ar y 'Gofrestr' y byddai'r wybodaeth o ran cyllid, a ddylai gynnwys 'capasiti ac argaeledd staff', yn cael ei darparu i'r Pwyllgor yn y man;
- Gofynnwyd am gadarnhad o ran sut y mae'r Awdurdod yn bwriadu monitro'r partneriaethau hyn y mae'n eu cefnogi. Ymatebodd y Rheolwr Sgriwtini fod gan yr Awdurdod hwn fframwaith i fonitro gwaith partneriaeth â sefydliad; bydd contract yn cael ei lofnodi rhwng y sefydliad, sy'n ddibynnol ar natur y bartneriaeth, â'r Awdurdod hwn. Mynegodd nad yw rhai partneriaethau â'r Cyngor yn derbyn cyllid gan y Cyngor ond fod y cysylltiad yn hanfodol os yw'r Cyngor yn mynd i gyflawni ei nodau. Dywedodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymuned a Gwella Gwasanaethau) bod strwythur y gwaith partneriaeth yn hanfodol o fewn y broses fonitro.

PENDERFYNWYD nodi a chefnogi:-

- **Craffu'r partneriaethau allweddol yr ymgysylltwyd â nhw yn ystod 2017/18.**

- **Nodweddion sgrïwtini partneriaeth effeithiol (a drafodwyd ym mharagraff 5.6 o'r adroddiad) fel sylfaen i ddatblygu ein trefniadau sgrïwtini lleol ymhellach;**
- **Partneriaethau allweddol sydd wedi'u hadnabod (ym mharagraff 5.9 yr adroddiad) i'w blaenoriaethu ym mlaen gynllun y Pwyllgor, dros gyfnod o 2 – 3 blynedd;**
- **Camau nesaf arfaethedig fel y nodir ym mharagraff 5.9 yr adroddiad.**
- **Bod strwythur y gwaith partneriaeth yn hanfodol o fewn y broses monitro.**

GWEITHRED: Fel y nodir uchod.

7 PANEL SGRIWTINI – ADOLYGU CYNNYDD YSGOLION

Cyflwynwyd – adroddiad cynnydd gan Banel Sgrïwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion a Swyddogion Cymorth mewn perthynas â'r uchod.

Adroddodd y Cadeirydd, fel Cadeirydd y Panel Sgrïwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion, ers yr adroddiad cynnydd diwethaf a gyflwynwyd i'r cyfarfod hwn ar 6 Chwefror, 2018 bod y Panel wedi cyfarfod 5 gwaith. Mynegwyd fod y Panel yn ystyried hi'n briodol ei fod yn monitro'r Ddarpariaeth o Wasanaethau Dysgu/Cynllun Gwella ac ystyrir y bydd angen cryfhau'r Cylch Gorchwyl.

Adroddodd yr Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant fod y Panel Sgrïwtini wedi canolbwyntio ar y pethau canlynol ers 6 Chwefror, 2018:-

- Mae pedair ysgol gynradd ac un ysgol uwchradd wedi bod gerbron y Panel ar wahanol ddyddiadau;
- Cyn bob cyfarfod, bydd y Panel yn derbyn data perfformiad yr ysgol ac adroddiad ysgrifenedig cryno gan yr Uwch Swyddog Safonau a Chynhwysiant. Bydd y Panel hefyd yn gwneud defnydd da o'r wybodaeth a dderbynnir gan Swyddog GwE sydd ar gael ym mhob cyfarfod i drafod y gefnogaeth a roddir i'r ysgolion er mwyn mynd i'r afael â thanberfformiad.
- Ar 9 Chwefror, derbyniodd y Panel ddiweddariadau hanfodol mewn perthynas â pholisi Llywodraeth Cymru ar ddatblygiad y Gymraeg drwy'r system Addysg. Derbyniodd y Panel drosolwg o'r heriau sy'n wynebu ysgolion penodol, ynghyd â chrynodeb o'r camau sy'n cael eu cymryd er mwyn bodloni'r Cynllun Gweithredu Cymraeg mewn Addysg 2017 – 2021.
- Ar 20 Ebrill, ystyriodd y Panel yr heriau a'r gwersi i'w dysgu wrth agor ysgolion newydd.
- Ar 8 Mehefin, adolygodd y Panel y gwelliannau mewn ysgol a welwyd gyntaf ym mis Hydref 2017. Cafodd y Panel ei ddarbwylllo bod yr ysgol ar y trywydd cywir ac yn gwneud cynnydd da yn erbyn y chwe argymhelliad a gafodd eu hadnabod gan Estyn.

Dywedodd y Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaeth, Cymuned a Gwella Gwasanaethau) fod gwaith y Panel Sgrïwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion: yn hanfodol er mwyn herio a gwella safonau ysgolion yr Ynys. Bydd canlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr ynys yn rhoi syniad o'r gwelliannau o fewn addysg er mwyn gallu cydymffurfio â meini prawf disgwylidig Estyn.

Ailadroddodd y Deilydd Portffolio Addysg fod gwaith y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion wedi bod yn hanfodol er mwyn gallu herio a gwella ysgolion. Nododd fod un ysgol wedi bod gerbron y Panel ar ddau achlysur. Mynegodd nad yw ysgolion wedi bod yn cwblhau hunan-werthusiadau gonest a manwl gywir sy'n cyd-fynd â disgwiliadau GwE. Dywedodd y Deilydd Portffolio Addysg fod y Siartr Iaith Gymraeg wedi dod yn bell er mwyn sicrhau bod y Gymraeg yn dod yn ddewis iaith pob dydd; mae Polisi Llywodraeth Cymru yn disgwyl bod yr holl ysgolion yn dilyn y Cwricwlwm Cymraeg iaith Gyntaf ac na fydd y Cymhwyster Cymraeg Ail Iaith ar gael yn y dyfodol.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad ac fe godwyd y materion canlynol:-

- Mae rôl Llywodraethwyr Ysgolion ynghyd â'r Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion yn hanfodol er mwyn gwella addysg ar yr Ynys. Roedd y Deilydd Portffolio Addysg yn cytuno'n gyfan gwbl bod rôl aelodau etholedig fel Llywodraethwyr Ysgolion yn un hanfodol;
- Gofynnwyd am gadarnhad o ran a yw Penaethiaid Ysgolion yn derbyn cymorth ac arweiniad pan fyddant yn dod gerbron y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion. Ymatebodd yr Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant fod y Panel Sgriwtini wedi aeddfedu o ran yr elfennau o ddeall cryfderau a gwendidau o fewn meysydd penodol yn yr ysgolion ac o ran sut maent yn gallu herio unigolion pan fyddant yn cael eu galw gerbron y Panel. Nododd mai dyhead yr Awdurdod, GwE ac ysgolion ar yr Ynys yw gallu darparu'r cyfleoedd gorau posibl i ddisgyblion.

PENDERFYNWYD:-

- **Nodi'r gwaith y mae'r Panel Sgriwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion yn ei wneud a diolch i Aelodau'r Panel am eu gwaith;**
- **Cymeradwyo Cylch Gorchwyl diwygiedig y Panel (fel a ddangosir yn Atodiad 1 yr adroddiad);**
- **Cymeradwyo i'r negeseuon allweddol yn yr adroddiad gael eu tynnu at sylw'r Deilydd Portffolio (Addysg, Llyfrgelloedd, Diwylliant ac Ieuenctid) a'r Pennaeth Dysgu.**

GWEITHRED: Fel y nodir uchod.

8 ENWEBIADAU I'R PANEL SGRIWTINI CYLLID A'R BWRDD TRAWSNEWID ADDYSG

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Swyddog Sgriwtini mewn perthynas ag enwebu un Aelod o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio i wasanaethu ar y Panel Sgriwtini Cyllid a'r Bwrdd Trawsnewid Addysg.

Adroddodd y Swyddog Sgriwtini, o ganlyniad i benodi'r Cynghorydd Robin Williams fel Deilydd Portffolio Cyllid, bod angen i'r Pwyllgor enwebu Aelod newydd yn lle y Cynghorydd Williams ar y Panel a'r Bwrdd.

PENDERFYNWYD enwebu:-

- Y Cynghorydd John Griffith ar y Panel Sgriwtini Cyllid;
- Y Cynghorydd Margaret M Roberts ar y Bwrdd Trawsnewid Addysg.

GWEITHRED: Fel y nodwyd uchod.

9 RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Swyddog Sgriwtini ar Raglen Waith y Pwyllgor hyd at fis Mehefin 2019.

Dywedodd y Swyddog Sgriwtini bod cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio i'w gynnal ar 9 Gorffennaf, 2018 er mwyn ystyried y Strategaeth Gwrthdodi.

PENDERFYNWYD nodi'r Rhaglen Waith hyd at fis Mehefin 2019.

GWEITHRED: Fel y nodwyd uchod.

**CYNGHORYDD GWILYM O JONES
CADEIRYDD**